

26 · Debatt

Debattleder: Solveig Grødem Sandelson · Tlf. 05150 · Epost: solveig.sandelson@aftenbladet.no

Mobilbruk Trådløse nettverk

- Kan arbeidsgivere i fremtiden forvente krav om erstatninger etter påført stråleskade fordi de har valgt at bedriften skal være trådløs?

En ihuga mobilbruker stopper opp

FRA MITT KONTOR i Rådhuset i Sola ser jeg rett ut på en steinskulptur med runde, myke former og vann som sildrer ut av steinen. Like bak ruver et telenorisk tårn som ser ned på meg med så mange kommunikasjonsantenner at jeg ikke klarer å telle dem. Og jeg blir minnet på noe som jeg har interessert meg for i mange år. Teknologutvikling, med sine mange gode egenskaper – og uheldige bivirkninger.

Arnt Nicolai Mehus

PÅ NITTITALLET arbeidet jeg i et teknologiselskap som bygde TV-stasjoner og importerte kringkastingsutstyr. En av oppgavene mine var å søke om norsk typegodkjenning for trådløse radiomikrofoner som skulle brukes da TV2 startet opp.

VI MÅTTE INFORMERE om og avveie utstyrets fortreffelige funksjoner i studio mot de skader radiobølgene kunne påføre dem som brukte utstyret. Vi visste i alle fall at strålingen kunne redusere sædkvalitet og føre til sterilitet hos menn! Vi hadde også "Kvikk-saken" i Sjøforsvaret i friskt minne, hvor stråleutsatt befal ble fedre til barn med medfødte misdannelser. En offentlig institusjon med det megetsigende navnet "Forsvaret" visste i ca 50 år at stråling fra radar på marinefartøyer kan gi alvorlige helseskader – uten å ta resolute grep for å forsvare sine ansatte mot kjente helsepåvirkninger.

DEN SAMME TEKNOLOGIEN, bare enda mer raffinert, er nå tilgjengelig overalt. Mobil- og dataindustrien annonserer ukentlig nyere, raskere, sterkere trådløse nettverk hjemme, på busser, fly, alle offentlige møteplasser. Det kan se ut som om vi bare må tro at vi ikke kan leve i samfunnet og kommunisere oss i mellom uten trådløse forbindelser.

NÅ VET VI MER om all mobilkommunikasjons farepotensiale. Forskning viser at stråling fra trådløse rutere og datamaskiner, mobilantenner og mobiltelefoner påvirker hukommelsen. Mange tror de sterke signalene er verst. Nyere forskning viser at selv meget svake signaler kan gi avvik i kroppens funksjoner dersom frekvensene opptrer i det samme området som kroppens egne elektriske impulser i nervebanene. Dessuten påvirker strålene cellemembraner slik at vi kan oppleve en rekke biologiske endringer i kroppen. Den britiske biologen Andrew Goldsworthy hevder at risikoen for utvikling av autisme etter eksponering fra elektromagnetisk stråling er et enda større problem enn kreftfaren. Allerede fra vogga blir mange spedbarn eksponert fra den elektroniske bab

Så lenge våre minste innbyggere er i kommunenes varetekt, burde de ikke da være fritatt for konstant strålepåvirkning fra trådløse rutere?

«Et ruvende telenorisk tårn ser ned på meg med så mange kommunikasjonsantenner at jeg ikke klarer å telle dem,» skriver Arnt Nicolai Mehus.

FOTO: ARNT NICOLAI MEHUS

vakten, som ligger rett ved siden av barnets hode og stråler kontinuerlig. Goldsworthy er nå pensjonert fra Imperial College i London, men han lanserte i 2010 for helsekomiteen i det kanadiske House of Commons en mulig forklaring på hvordan selv svake elektromagnetiske signaler påvirker cellene i kroppen på en slik måte at det oppstår en rekke ulike symptomer.

DE SISTE ÅRENE har gutters sædkvalitet blitt dårligere og testikkelkreft øker i omfang. Hjernesvulst blant barn har i Norge doblet seg de siste 10 årene. Fra resten av verden rapporteres den samme utviklingen.

TEMAET BLIR IKKE mindre alvorlig når WHO, Verdens Helseorganisasjon, nylig gikk ut og definerte usikkerheten ved bruk av mobiltelefoner og annet trådløst utstyr som "mulig kreftfremkallende", fareklasse 2B, altså i samme gruppe som DDT, bly og dieseldamp.

I ITALIA ER DE første rettssakene gjennomført hvor ansatte har fått klekkelige erstatninger for kreft påført av tjenestemessig mobilbruk. Dermed har arbeidsgivere fått et utvidet ansvar for omfanget av trådløse kommunikasjoner for egne ansatte. Kan arbeidsgivere i fremtiden forvente krav om erstatninger etter påført stråleskade fordi de har valgt at bedriften skal være trådløs?

KOMMUNENE HAR et forvaltningsmessig ansvar for dem som er mest følsomme for stråling, nemlig barn og ungdom i skoler og barnehager. Så lenge våre minste innbyggere er i kommunenes varetekt, burde de ikke da være fritatt for konstant strålepåvirkning fra trådløse rutere i klasserommene og i barnehager? Med hvilken rett kan kommunene leie ut offentlige bygg til plassering av basestasjoner? Kommunene er vanligvis dyktige til å benytte hjemler for de aller fleste vedtak. Derfor er det interessant å høre hvordan kommunene hjemler at de kan unnlate å ta mer aktive grep for å beskytte innbyggerne mot langvarig, uønsket stråling. Hvordan kan kommunene tillate mobilselskapene å sette opp basestasjoner og sterke internetsendere som stråler ut i det offentlige rom og i særdeleshet i nærheten av skoler og barnehager?

I NORGE ER VI raske med å etterkomme EUs regulativer og pålegg. Kommunale saksbehandlere i plan- og bygningsetatene har et stort ansvar i forhold til plassering av mobil- og kommunikasjonsmaster i det offentlige rom. Helt nylig vedtok Europarådets parlamentsforsamling en resolusjon som er en kraftig oppfordring til alle medlemsland om å redusere den generelle stråleeksponeringen. Om plassering av antennemaster sier

Europarådet om lokalbefolkningens mening: "bestemme plasseringssted for alle nye GSM, UMTS, WiFi eller WIMAX antenner, ikke bare i henhold til operatørens interesser men i samråd med lokale og regionale myndigheter, lokalbefolkning og organisasjoner for innbyggere som blir affektert;"

JEG ER DERFOR meget fornøyd med å arbeide i en kommune hvor det finnes oppegående teknologer og økonomer som har lagt føringer for en sunn utvikling av de kommunalt eide og drevne nettverkene i skoler og barnehager.

Jeg hører ansatte i andre kommuner som er misunnelige på meg som arbeider i en kommune hvor "føre var"-prinsippet gjelder i utbygging av trådløse kommunikasjonsmidler og anskaffelse av mobiltelefoner.

REFLEKSJONEN RUNDT vårt trådløse samfunn er at den allerede har endret både vår livsstil og i større grad våre verdier for menneskelig kommunikasjon. Det er bare å ta en titt rundt seg på buss, tog og andre offentlige steder. Til og med ved familiens middagsbord tar mobilbruk styringen og konsentrasjonen vekk fra en god samtale og et felles måltid. Av og til lurer jeg på om teknologiens framskritt også kan bli vår sivilisasjons store svøpe og til slutt undergang?